

Versie: 2

vel. met 16.002760
16.002761
16.002762

Begroting 2017

Regio Stedendriehoek

Bureau Stedendriehoek
Mei 2016 (primaire begroting 2017)

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Uitgangspunten en kaderstelling	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Ontwikkelingen 2015 en 2016	4
2.3 Indexcijfers	4
2.4 Bijdrage 2017 op basis van bovenstaande uitgangspunten	5
3. Begroting 2017: toelichting per programma	
Programma 001 Bestuur en Bureau	6
Programma 002 Agenda Stedendriehoek	7
Programma 003 Subsiestromen	8
Programma 004 Beter benutten Vervolg	9
Resultaat 2017	11
4. Recapitulatie op programmaniveau en meerjarenperspectief 2017-2020	12
5. Paragrafen	14
4.1 Weerstandvermogen	14
4.2 Financiering	15
4.3 Bedrijfsvoering	16
4.4 Verbonden partijen	17
4.5 Rechtmatigheid	18
Bijlagen 2017:	19
1. Producten 2017	
2. Staat van personele lasten	
3. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen bedragen	
4. Overzicht van aangevraagde subsidies voor diverse projecten	
5. Bijdragen gemeenten voor de begroting 2017	
6. Financieel Kader 2015-2018	

1. Voorwoord

Een aantal jaren geleden hebben we met De Agenda Stedendriehoek een nieuwe weg ingeslagen in de regionale samenwerking. We hebben een inhoudelijke focus gekozen en zijn ook steeds meer in governance gaan werken. Dit doen we in de opgaven op het gebied van leefomgeving, bereikbaarheid, sociaal kapitaal en innovatie. Inmiddels zijn we bijna drie jaar verder en de resultaten die we boeken in de vier opgaven, liegen er niet om. We werken hierin goed samen met de Strategische Board. Vanuit beide organisaties werken we steeds meer in governance, dit maakt het logisch om onze manier van samenwerken nog eens kritisch te bekijken. Dit hebben we gedaan in het proces van de Midterm Review, dat heeft geleid tot een vernieuwing van ons handelingsperspectief voor de Stedendriehoek, gericht op onze opgaven, strategie en organisatie.

Naar aanleiding van het verzoek van de Board om de bijdrage per inwoner voor 2016 en verder te verhogen met 1 euro hebben meerdere regiogemeenten gevraagd te onderzoeken of en in hoeverre er nog binnen de begroting van de Wgr ruimte is vrij te spelen om aan het verzoek van de Board te kunnen voldoen. Het Dagelijks Bestuur heeft besloten om een kwart van het gevraagde bedrag beschikbaar te stellen uit de begroting van de Wgr voor het jaar 2016. Het voorstel is om dit nu ook voor de jaren 2017 te doen. Dit gebeurt door het overhevelen van financiële middelen (ad € 60.000,-) die bestemd zijn voor de opgaven Innovatie en sociaal Kapitaal uit De Agenda Stedendriehoek. Opgaven waarvoor de Strategische Board de trekker is. Een ander deel wordt gevonden doordat beide secretariaten efficiënter gaan samenwerken.

Voor meer informatie over de financiële huishouding van de regio Stedendriehoek verwijs ik u naar verderop in deze begroting. Het is een volledige begroting die inzicht geeft in de uit te voeren activiteiten en de wijze van financiering en die aansluit bij de ambities van de regio Stedendriehoek.

Alex van Hedel, portefeuillehouder Middelen

2. Uitgangspunten en kaderstelling

2.1 Inleiding

De nieuwe wet GR schrijft voor de dat de regio kaderstelling en uitgangspunten nu ook in de begroting dient op te nemen. Op 18 december 2014 is het Financieel Kader 2015-2018 vastgesteld door de regioraad. Deze is in de bijlage van deze begroting opgenomen (bijlage 6). In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de in deze begroting specifiek gehanteerde uitgangspunten als uitvloeisel van het kader.

2.2 Ontwikkelingen budget 2015 en 2016

In het laatste kwartaal van 2015 werd duidelijk dat de formatie van de regio er in de loop van 2016 anders gaat uit zien. Naar aanleiding van de Midterm Review is besloten dat de secretariaten van de Wgr en Board efficiënter moeten gaan samenwerken. Dit heeft geleid tot een herverdeling van taken, mede ook met het oog op de pensionering van een medewerker die veel taken op bedrijfsvoering vlak doet. Daarom is een manager bedrijfsvoering aangetrokken, die zowel voor de regio als voor de Board zal gaan werken. Er wordt ook gezocht naar een stukje ondersteuning in de vorm van een trainee/junior medewerker, die eveneens voor de regio en Board gaat werken.

2.3 Indexcijfers

Bij de begroting 2017 wordt voorgesteld te indexeren, zodat budgetten reëel begroot worden op basis van de huidige gegevens. Daarmee wordt ook gehoor gegeven aan de voorschriften van de wet GR, waarin staat dat structurele lasten met structurele baten dienen te worden gedekt.

Als uitvloeisel van het besluit van de begroting 2016 (2 juli 2015) is het budget Algemeen van de Agenda met ingang van 2017 structureel verlaagd met € 20.000 om een begroting te presenteren waarin alleen een prijsverhoging conform indexering is verwerkt.

Voor de indexeringscijfers wordt aansluiting gezocht bij de indexeringsrichtlijnen van de gemeente Apeldoorn. Alleen daar waar nodig wordt afgeweken vanwege eigen specifieke afspraken. De cijfers zijn gebaseerd op de CPB-cijfers, de loonkostenindex is mede gelieerd aan het Cao-akkoord (looptijd tot 1 mei 2017).

De volgende indexen zijn gehanteerd in de begroting 2017-2020:

	2017	2018	2019	2020
materiële index	1	1,012	1,012	1,012
loonkostenindex	1,04	1,025	1,025	1,025
gewogen index	1	1,02	1,02	1,02
huurindex	1	1,011	1,011	1,011

De huisvestingskosten zullen niet worden geïndexeerd in 2017 cf. de afspraken uit het huurcontract met gemeente Voorst. Pas na verlenging van het huurcontract, welke is voorzien op 1 april 2018, is een huurverhoging van toepassing. In de gehanteerde indexering is daar rekening mee gehouden.

2.4 Bijdrage 2017 op basis van bovenstaande uitgangspunten

De jaarlijkse bijdrage 2017, rekening houdend met de wijziging in personeel komt uit op de volgende bedragen (de subsidie Beter Benutten Vervolg is buiten beschouwing gelaten, want deze heeft geen invloed op de gemeentelijke bijdragen):

		Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Voorst	Totaal
	inwoners 01/01/16	159.051	98.897	47.017	20.947	32.281	33.350	23.987	415.530
	begroting 2016								
Begroting 2017	lasten								baten
Public Relations	74.349	28.458	17.695	8.412	3.748	5.776	5.967	4.292	74.349
Bureau Stedendriehoek	756.464	289.549	180.040	85.593	38.134	58.767	60.713	43.668	756.464
Agenda Stedendriehoek	228.810	87.581	54.457	25.890	11.534	17.775	18.364	13.208	228.810
Totaal inwonerbijdrage 2017	1.059.622	405.588	252.192	119.896	53.416	82.318	85.044	61.168	1.059.622
Totaal inwonerbijdrage 2016	1.063.972	406.442	253.303	120.424	53.941	82.843	85.537	61.481	1.063.972
Totaal inwonerbijdrage 2015	1.031.709	392.908	245.311	117.740	52.776	80.710	82.982	59.283	1.031.709

De bijdrage op basis van de voorliggende begroting 2017 ziet er dan als volgt uit (op basis van inwoneraantal van begroting 2017).

Bijdrage per gemeente (2017-2020 obv inwoners B 2017)				
	2017	2018	2019	2020
Apeldoorn	405.588	414.315	423.240	432.369
Brummen	53.416	54.565	55.741	56.943
Deventer	252.192	257.619	263.168	268.844
Epe	82.318	84.089	85.901	87.754
Lochem	85.044	86.874	88.746	90.660
Voorst	61.168	62.484	63.830	65.207
Zutphen	119.896	122.476	125.114	127.812
Totaal	1.059.622	1.082.422	1.105.740	1.129.588
per inwoner	2,55	2,60	2,66	2,72

De bijdrage per inwoner bedraagt in 2017 € 2,55.

3. Begroting 2017: toelichting per programma

Programma 001 Bestuur en Bureau Stedendriehoek

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Andries Heidema
en Alex van Hedel

Programma: 001

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

De regionale samenwerking wordt gecoördineerd en gefaciliteerd door een klein bureau (met vanuit de regio gedetacheerde medewerkers) en daarnaast de inzet ("om niet") van eigen capaciteit en kwaliteit van de regiogemeenten.

Het bureau Stedendriehoek faciliteert de regionale samenwerking en vormt daarmee de verbindende schakel tussen de deelnemende gemeenten en de externe partners in de regio en fungeert daarbij als het "loket" voor nieuwe initiatieven. Er worden verbanden gelegd en activiteiten gecoördineerd en gefaciliteerd. Strategische Communicatie gericht op Cleantechregio is een belangrijke taak van het bureau in samenwerking met de Board. Wat betreft de afstemming binnen de zeven regiogemeenten verzorgt het bureau de advisering en ondersteuning van het Dagelijks Bestuur, de Regioraad, de portefeuilleberaden en de diverse interne overleggen. Daarnaast verzorgt het bureau de bedrijfsvoeringactiviteiten. Er wordt efficiënt samengewerkt met het secretariaat van de Board.

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Deelnemende gemeenten binnen de regio Stedendriehoek.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Totaal PR Stedendriehoek	49.358	74.349	74.349
Totaal Bureau Stedendriehoek	751.293	760.814	756.464
Totaal Rente en Financiering	1.092	0	0
Totaal Financiering en Resultaat	5	0	0
Totale lasten Bestuur en Bureau	801.747	835.163	830.812

	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Bijdrage gemeenten	784.629	815.163	830.812
Vrijval diversen	12.237		
Totale baten Bestuur en Bureau	796.866	815.163	830.812

Saldo	4.881-	20.000-	-
--------------	---------------	----------------	----------

Meerjarenperspectief	2018	2019	2020
Lasten	849.036	867.687	886.774
Baten	849.036	867.687	886.774
Saldo	-	-	-

Programma 002 De Agenda Stedendriehoek

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Allen

Programma: 002

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Met De Agenda Stedendriehoek hebben we een nieuwe weg ingeslagen in de regionale samenwerking. Inmiddels zijn we bijna drie jaar verder en de resultaten die we boeken in de vier opgaven, liegen er niet om.

Met het werken in governance en de komst van de Strategische Board is het logisch om onze manier van samenwerken nog eens kritisch te bekijken. Dat hebben we gedaan in het proces van de Midterm Review.

We zetten in op minder bestuurlijke en ambtelijke drukte (minder overleg, meer productie) en efficiënter werken (inzet capaciteit en middelen).

Het Dagelijks Bestuur van de regio heeft besloten om € 60.000 te stellen uit de begroting van de regio voor het jaar 2016. Het voorstel is om dit nu ook voor het jaar 2017 te doen als bijdrage voor de opgaven Innovatie en sociaal Kapitaal uit De Agenda Stedendriehoek. De thema's waarvoor de Board een trekkende rol heeft.

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Deelnemende gemeenten binnen de regio Stedendriehoek.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Innovatie	67.118	31.101	31.101
Sociaal Kapitaal	75.000	31.101	31.101
Bereikbaarheid	43.360	62.202	62.202
Leefomgeving	54.340	72.569	72.569
Algemeen	30.514	51.835	31.835
Totale lasten Agenda	270.333	248.810	228.810

	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Bijdrage gemeenten agenda	247.080	248.810	228.810
Bijdrage prv Vliegwielen	10.000		
Bijdrage Strategische Board EO Wijers	25.000		
Totale baten Agenda	282.080	248.810	228.810

Saldo	11.747	-	-
--------------	---------------	----------	----------

Meerjarenperspectief	2018	2019	2020
Lasten	233.386	238.053	242.815
Baten	233.386	238.053	242.815
Saldo	-	-	-

Met ingang van 2017 is het budget Algemeen structureel met € 20.000 verlaagd cf. de vastgestelde begroting 2016 in de Regioraad van 2 juli 2015.

Programma 003 Subsielstromen

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Hans van der Hoeve
Jos Penninx

Programma: 003

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Voorheen werden op dit programma de geldstromen inzichtelijk gemaakt welke waren verbonden aan de volgende subsielstromen:

1. Regiocontract 2012-2015
2. Provinciale Uitvoering Externe Veiligheid (PUEV)
3. Beter Benutten 1

Het regiocontract wordt in het tweede kwartaal van 2016 afgerond: de verantwoording en de afrekening met provincie wordt opgesteld en door de accountant gecontroleerd. De subsielstromen inzake Externe Veiligheid liepen tot en met 2014 via de regiobegroting. Met ingang van 2015 wordt dit rechtstreeks met de Omgevingsdienst Veluwe IJssel geregeld en is de regio geen partij meer voor dit subsidie.

Het project Beter Benutten (BB) is bij de jaarrekening 2015 afgerond. In de tweede helft van 2015 kreeg de opvolger van dit programma: Beter Benutten Vervolg (BBV) langzaam vastere contouren. In programma 4 (zie hierna) wordt nauwlettend gevolgd hoe de financiële stromen zich in dat project ontwikkelen.

In de toekomst kunnen hier mogelijk ook andere subsielstromen worden verantwoord. Voor de begroting 2017 staat dit programma op "0".

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Deelnemende gemeenten binnen de regio Stedendriehoek, die een project uit hoofde van een subsielstroom een project uitvoeren.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Regiocontract, betaalde voorschotten en declaraties	2.809.600	0	0
Beter Benutten	897.567	0	0
Totale lasten Subsielstromen	3.707.167	-	-

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Regiocontract, ontvangen voorschotten en afrekeningen	2.809.600	0	0
Beter Benutten	897.567	0	0
Totale baten Subsielstromen	3.707.167	-	-

Saldo	-	-	-
--------------	---	---	---

Meerjarenperspectief	2018	2019	2020
Lasten	pm	pm	pm
Baten	pm	pm	pm
Saldo	-	-	-

Programma 004 Beter Benutten Vervolg (BBV)

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Jos Penninx

Programma: 004

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Het programma Beter Benutten Stedendriehoek is een omvangrijk programma; tot en met 2017 gaat het hier om € 11 miljoen. In dit programma werken overheden en bedrijfsleven samen aan innovatieve maatregelen om de bereikbaarheid op de drukste punten te verbeteren. Het Rijk reserveert de helft van de geraamde € 11 miljoen, de andere helft dient door regiopartijen te worden geleverd.

De regio en de gemeenten lopen met dit programma voorop in de nieuwe aanpak bereikbaarheid en ontwikkeling en ITS oplossingen. Met een klein team en gerichte inzet door gemeenten worden grote resultaten beoogd. In plaats van het vergroten van capaciteit van wegen is de aanpak gericht op het gedrag van reizigers (keuzes) en de betrokkenheid van stakeholders. Op basis hiervan worden andere, innovatieve oplossingen gezocht, onder meer in informatietechnologie.

In 2014 is de Bereikbaarheidsverklaring getekend (regio en Rijk); daarin is vastgelegd de samenwerking tussen Rijk, regio en het bedrijfsleven. Het doel is om te komen tot de reistijd op de grootste knelpunten in de regio met 10% te verbeteren ten opzichte van de situatie zonder BBV-maatregelen. Een andere afspraak is dat 10% van het programma budget wordt ingezet op ITS oplossingen, welke landelijk worden gecoördineerd (tussen BB-regio's).

Voor de volgende projecten in het kader van BBV zijn plannen van aanpak opgesteld:

1. Slim reizen Stedendriehoek (€ 2.365.000)
2. Fietscorridor Apeldoorn-Deventer (€ 4.420.000)
3. Plan van aanpak Apeldoorn (€ 1.236.000)
4. Plan van aanpak Deventer (€ 1.264.000)
5. Slim Vervoeren Stedendriehoek (€ 306.000)

Voor de inhoudelijk informatie wordt verwezen naar de onderliggende plannen van aanpak. In het najaar 2015 zijn de subsidies daadwerkelijk aangevraagd en de werkzaamheden begonnen.

Cofinanciering is een belangrijke voorwaarde voor het uitvoeren van de projecten.

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Het gebied van de regio Stedendriehoek met als specifieke doelgroepen:

1. Reizigers: met de oplossingen kunnen reizigers betere keuzes maken, verbeteren alternatieven, en ontstaat minder vertraging (met name in de spits).
2. Bedrijven: bedrijven worden ondersteund met initiatieven op het gebied van slim reizen (bereikbaarheid, verduurzaming, MVO, aantrekkelijk werkgeverschap).
3. Gemeenten: gemeenten kunnen projecten realiseren en lopen voorop in de ontwikkeling van nieuwe concepten en informatietechnologie.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
slim reizen vervolg (SRS)	0	0	0
fietsruggengraat (FRG)	59.045	0	0
Apeldoorn	0	0	0
Deventer	0	0	0
slim vervoeren	25.650	0	0
ITS	0	0	0
projectbureau	9.224	0	0
BBV (stelpost uitgaven ihkv subsidie)	0	2.000.000	3.500.000
Totale uitgaven Beter Benutten Vervolg	93.919	2.000.000	3.500.000

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Bijdragen gemeenten ITS (Apeldoorn)	37.500		0
Beter benutten vervolg, te ontvangen subsidies	56.419	2.000.000	3.500.000
Totale inkomsten Beter Benutten Vervolg	93.919	2.000.000	3.500.000

Saldo	-	-	-
--------------	---	---	---

Meerjarenperspectief	2018	2019	2020
Lasten	pm	pm	pm
Baten	pm	pm	pm
Saldo	-	-	-

De start van het project was voorzien begin 2015, echter door verlenging van de voorloper Beter Benutten tot en met 31 december 2015, is BBV vertraagd gestart. De einddatum van het project BBV is 31 december 2017.

Voor de jaarschijf 2016 schat de regio € 2 miljoen aan subsidie te ontvangen en uit te geven, voor 2017 € 3,5 miljoen. Uit ervaring is de regio bekend dat de meeste uitgaven in het tweede deel van een subsidieperiode worden gedaan.

Het bedrag van 2016 is via de eerste kwartaalrapportage gewijzigd in de begroting 2016 middels een budgettair neutrale begrotingswijziging.

Resultaat 2017

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Diverse kleine verschillen Bijdrage aan product Rente Inhuur actualisering regelingen	5	0	0
	5	-	-

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Vrijval factuur 2012 van balans tgv exploitatie 2015	5.965		
Eenmalige correctie rente SKR 2014 en 2015	6.272		
	12.237	-	-

Saldo	12.232	-	-
--------------	---------------	----------	----------

Geraamd saldo van baten en lasten	6.866	-20.000	-
--	--------------	----------------	----------

Mutaties reserve: storting rente egalisereserve	0		
Mutaties reserve: storting in Overlopend projectbudget	105.864		
Mutaties reserve: onttrekkingen Overlopend projectbudget	79.676		
Mutaties reserve: onttrekkingen rente-egalisatie	1.092		
Mutaties reserve: onttrekkingen rente-egalisatie t.b.v. dekking inhaalslag salaris		20.000	0
Mutaties reserve: vrijval ten gunste van saldo	35.324		0

Geraamde resultaat /kolom R 2015 gerealiseerd resultaat	17.094	-	-
--	---------------	----------	----------

Meerjarenperspectief	2018	2019	2020
Lasten	pm	pm	pm
Baten	pm	pm	pm
Saldo	-	-	-

4. Recapitulatie op programmaniveau en meerjarenperspectief

omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Public relations **	49.358	74.349	74.349	74.349	74.349	74.349
Bureau Stedendriehoek **	751.293	710.280	760.814	740.814	756.464	756.464
Rente en Financiering	1.092	0	0	0	0	0
Fin en resultaat	5	12.237	0	0		
Totaal Bestuur en Bureau	801.747	796.866	835.163	815.163	830.812	830.812
Agenda Stedendriehoek **	270.333	282.080	248.810	248.810	228.810	228.810
Totaal Agendabudgetten	270.333	282.080	248.810	248.810	228.810	228.810
Regiocontract	2.809.600	2.809.600	0	0	vervallen	vervallen
GUEV	vervallen	vervallen	vervallen	vervallen	vervallen	vervallen
Beter Benutten	897.567	897.567	vervallen	vervallen	vervallen	vervallen
Totaal subsidiestromen	3.707.167	3.707.167	0	0	0	0
Slim reizen vervolg	0		0		0	
Fietsruggengraat	59.045		0		0	
Apeldoorn	0		0		0	
Deventer	0		0		0	
Slim vervoeren	25.650		0		0	
ITS	0	37.500	0	0	0	0
Projectbureau	9.224		0		0	
BBV (subsidie)	0	56.419	2.000.000	2.000.000	3.500.000	3.500.000
Totaal Beter benutten Vervolg	93.919	93.919	2.000.000	2.000.000	3.500.000	3.500.000
Geraamd totaal saldo baten en lasten	4.873.166	4.880.032	3.083.973	3.063.973	4.559.622	4.559.622
Resultaatrekening						
Resultaat exploitatie voor bestemming						
- storting Overlopend projectbudget (OP)	105.864					
- onttrekking Overlopend projectbudget		79.676				
- onttrekking tbv rente		1.092		20.000		
- onttrekking reserve Rente 2016: dekking salaris						0
- vrijval reserve OP tgv expl		35.324				
Totaal mutaties reserves	105.864	116.092	0	20.000	0	0
Geraamde resultaat (R 2015 gerealiseerd voordelig resultaat)		17.094	3.083.973	3.083.973	4.559.622	4.559.622

De ** staan voor de inwonersafhankelijke kosten welke via de gemeentelijke bijdrage in rekening worden gebracht bij de regiogemeenten. Deze bedragen in 2017 € 1.059.622.

Meerjarenperspectief 2017-2020

** betreft inwonerafhankelijke kosten	begroting 2017		begroting 2018		begroting 2019		begroting 2020	
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
omschrijving								
Public Relations **	74.349	74.349	75.241	75.241	76.144	76.144	77.057	77.057
Bureau Stedendriehoek **	756.464	756.464	773.796	773.796	791.543	791.543	809.717	809.717
Rente en Financiering	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Bestuur en Bureau	830.812	830.812	849.036	849.036	867.687	867.687	886.774	886.774
Agenda Stedendriehoek **	228.810	228.810	233.386	233.386	238.053	238.053	242.815	242.815
Totaal Agenda Stedendriehoek	228.810	228.810	233.386	233.386	238.053	238.053	242.815	242.815
Slim reizen vervolg								
Fietsruggengraat								
Apeldoorn								
Deventer								
Slim vervoeren								
ITS								
projectbureau								
BBV (subsidie)	3.500.000	3.500.000						
Totaal Beter Benutten Vervolg	3.500.000	3.500.000	0	0	0	0	0	0
Geraamd totaal saldo baten en lasten	4.559.622	4.559.622	1.082.422	1.082.422	1.105.740	1.105.740	1.129.588	1.129.588
Mutatie reserves								
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	4.559.622	4.559.622	1.082.422	1.082.422	1.105.740	1.105.740	1.129.588	1.129.588
		+ pm		+ pm		+ pm		+ pm

De meerjarige bijdrage per gemeente op basis van de inwoneraantallen van deze begroting is als volgt:

Bijdrage per gemeente (2017-2020 obv inwoners B 2017)				
	2017	2018	2019	2020
Apeldoorn	405.588	414.315	423.240	432.369
Brummen	53.416	54.565	55.741	56.943
Deventer	252.192	257.619	263.168	268.844
Epe	82.318	84.089	85.901	87.754
Lochem	85.044	86.874	88.746	90.660
Voorst	61.168	62.484	63.830	65.207
Zutphen	119.896	122.476	125.114	127.812
Totaal	1.059.622	1.082.422	1.105.740	1.129.588
per inwoner	2,55	2,60	2,66	2,72

Het bedrag 2017 is exclusief de subsidie BBV, welke geen effect heeft op de inwonerbijdrage. De bijdrage per inwoner in 2017 bedraagt € 2,55.

5. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt de relatie gelegd tussen weerstandscapaciteit (in hoeverre beschikt de regio over middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen financiële voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Daarnaast wordt een inventarisatie gemaakt van de risico's die bekend zijn evenals de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. Hierbij moet gedacht worden aan algemene reserves maar ook aan stille reserves. Bij gemeenten wordt hierbij ook de onbenutte belastingcapaciteit betrokken, maar dit middel kent de regio niet. Indien onverhoopt zich een situatie voordoet waarbij dusdanige onvoorziene "schades" optreden die niet uit regionale middelen voldaan kunnen worden zal een beroep gedaan moeten worden op de deelnemende gemeenten.

Weerstandscapaciteit:

De regio kent geen algemene reserves. Wel is sprake van 3 bestemmingsreserves, te weten:

- reserve eenmalige bestedingen;
- reserve rente-egaliseringsfonds;
- overlopend projectbudget.

Hoewel het hier om bestemmingsreserves gaat kan in geval van een calamiteit het bestuur deze reserves aanwijzen als dekkingsmiddel, waarbij tegelijkertijd een beleidswijziging van de onderwerpen waartoe deze reserves dienen, wordt ingezet.

Risico's:

Meerdere risicogebieden zijn te benoemen, w.o.:

- risico's als gevolg van eigen besluitvorming (eigen beleid). Er dient te worden gedacht aan uitkomsten als gevolg van reorganisaties en fusies. Ook de eerder uitgevoerde bezuiniging bij de regio door niet te indexeren valt hieronder. In de begroting 2016 is echter een inhaalslag gemaakt en deze begroting is weer geheel actueel;
- wisselend rijksbeleid en gemeentebestuur en uitkomsten daarvan. Inmiddels is merkbaar dat als gevolg van de reorganisaties bij gemeenten de inzet om niet van medewerkers soms tot knelpunten leidt;
- het doen of nalaten van andere partijen. Dit kan tot risico leiden. Voorheen viel hier de afvaltaak onder, nu is alleen de afwikkeling van de renteloze lening van de vuilverbrandingsinstallatie voor de zomer van 2016 nog in beeld. Aangezien er vanuit de moedermaatschappij enige correspondentie is geweest over de hoogte van het bedrag, houdt de regio zich aan hetgeen vastgelegd in de Vaststellingsovereenkomst van 2008 waarin precies is vastgelegd wat er terugbetaald gaat worden. Daarnaast is eind 2015 het project Beter Benutten Vervolg echt goed van start gegaan. Dit subsidie loopt tot en met 2017 en ook hier speelt, evenals bij de voorganger Beter Benutten, cofinanciering een grote rol;
- risico's t.a.v. bedrijfsvoering. Gedacht kan worden aan risico's in personele sfeer of in automatisering/informatisering. Met ingang van 1 april 2015 is de regio gehuisvest in het gemeentehuis van gemeente Voorst. Er is voor 3 jaar een huurcontract afgesloten met stilzwijgende verlenging van telkens 1 jaar en een opzegtermijn van 6 maanden. Daarmee heeft de regio op de huisvestingslasten een bezuiniging gehaald, welke wordt ingezet voor een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit. Onverwacht langdurige uitval van bureaumedewerkers is ook een risico, vervanging op zich niet, echter vanwege specifieke kennis niet even makkelijk te regelen. Zie ook de paragraaf bedrijfsvoering;
- risico's t.a.v. eigendommen. Op dit moment wordt er van uit gegaan dat deze risico's niet, of in geringe mate aanwezig zijn. De regio heeft materiele vaste activa, zoals een pand. Risico's op eigendommen geldt vooral voor zover de eigendommen niet of niet voldoende verzekerd zijn voor verlies door welke oorzaak dan ook. Voor in eigendom zijnde laptops, Ipads en mobiele telefoons is een fraudeverzekering afgesloten.
- autonome risico's.

Het doen of nalaten van andere partijen

Het doen of nalaten van bepaalde partijen kan tot risico leiden. Hierbij moet vooral gedacht worden aan onvoorziene zaken m.b.t. de afwikkeling van zaken betreffende afvalverwerking. Met het verdwijnen van de kassiersfunctie van afval per 1 januari 2013 is ook het risico grotendeels verdwenen. Per 1 juli 2016 valt het bedrag vrij dat de voormalige regio's Midden IJssel en SOV (nu samen regio Stedendriehoek)

hebben geïnvesteerd in de vuilverbrandingsinstallatie. Het gaat om een bedrag van ruim € 7,6 miljoen euro. De regio (RSD) neemt daar de "honneurs" waar voor een andere "verbonden" partij, namelijk de VAR in Wilp. De regio loopt hier zelf geen risico. In de Vaststellingsovereenkomst van februari 2008 is vastgelegd (en ondertekend door alle partijen) dat per 1 juli van dit begrotingsjaar de volgende bedragen door de gemeenten opeisbaar zijn bij Essent:

Apeldoorn	€ 2.381.604
Bronckhorst	€ 96.382 (vml. regiogemeente Vorden)
Brummen	€ 173.223
Deventer	€ 2.134.381
Epe	€ 329.449
Heerde	€ 318.314
Lochem	€ 531.496
Olst-Wijhe	€ 104.554 (vml. regiogemeente Olst)
Raalte	€ 316.007
Rijssen-Holten	€ 100.270 (vml. regiogemeente Holten)
Zutphen	€ 534.615
RSD	€ 640.618 +
Totaal	€ 7.661.413

Bedrijfsvoering

Risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering zullen zich voornamelijk voordoen in personele sfeer. Vanwege de compactheid van het bureau is er in de loop van de tijd veel kennis en specialisme opgebouwd bij de medewerkers. Bij onverwachte uitval is vervanging dan ook geen makkelijke taak. Daarnaast bemerkt de regio dat de omzet om niet vanuit de regiogemeenten terugloopt. Dat betekent dat de ambitie in soms bijgesteld moet worden dan wel dat bepaalde taken "in de wacht" komen te staan. Ten aanzien van de detachingscontracten zal worden ingezet op het actualiseren van de contracten naar VNG-model nieuwe stijl. Een van de bepalingen in het model nieuwe stijl luidt dat de betalingsverplichting vervalt bij ziekte langer dan 6 weken. Daarmee wordt bewerkstelligd dat bij langdurige ziekte na een periode van 6 weken de betalingsverplichting vervalt en er ruimte is om vervanging te gaan regelen. De regio is per 1 april 2015 gehuisvest in het gemeentehuis van Twello. Hiervoor is onder begeleiding van het Inkoopplatform Stedendriehoek een aanbesteding doorlopen. Bij het verlengen van het huurcontract is de eerstvolgende verhoging van de huur van toepassing (1 april 2018).

Resumé: het weerstandsvermogen van bureau Stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt op enig moment de regio niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

4.2 Financiering

In deze paragraaf worden de beleidsitems opgenomen m.b.t. het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De Wet FIDO en de regeling Ruddo zijn van toepassing. In tegenstelling tot de paragraaf weerstandsvermogen gaat het in deze paragraaf om risico's die wel kwantificeerbaar zijn.

Algemeen:

Op 18 december 2014 is een nieuw Treasurystatuut vastgesteld door de Regioraad (Treasurystatuut 2014). Het Treasurustatuut is onder andere gewijzigd vanwege de invoering van het Schatkistbankieren 16 december 2013.

De treasuryfunctie beweegt zich bij de regio op de achtergrond. Dat is ook de reden waarom geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om geldleningen te verstrekken. Uit de IC-controle van 2015 is geadviseerd om de liquiditeitsprognose uit het statuut te halen daar dit mede vanwege de invoering van Schatkistbankieren niet meer van toepassing is.

Schatkistbankieren

Met ingang van 16 december 2013 is het zogenaamde schatkistbankieren ingevoerd voor decentrale overheden. Schatkistbankieren verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Kort gezegd: er kan niet meer geshopt worden op de geldmarkt voor een mooie vergoeding voor tijdelijke uitzettingen (deposito e.d.), maar decentrale overheden worden verplicht om hun geld boven het afgesproken percentage aan te houden in de schatkist. Het percentage is

vastgesteld op 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Dat laatste geldt voor de regio. Inmiddels is geregeld dat het saldo op de lopende rekening boven het vastgestelde bedrag van € 250.000 automatisch wordt overgeboekt/afgeroomd naar de schatkistrekening van de regio. Automatisch aanzuiveren bij saldotekort is op dit moment nog niet mogelijk, de BNG-bank is daarover nog in onderhandeling met het Agentschap.

Kasgeldlimiet:

De kasgeldlimiet geeft het bedrag aan dat maximaal met korte externe middelen mag worden gefinancierd. Indien boven deze limiet wordt gekomen moet overgegaan worden op een vaste geldlening. De kasgeldlimiet is voor het jaar 2016 bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal. Het totaal van deze begroting 2016 bedraagt € 4.559.622, de kasgeldlimiet komt daarbij op € 373.889. De Wet FIDO geeft aan dat voor de kasgeldlimiet een minimumbedrag geldt van € 300.000 (artikel 3, lid 2). Voor de regio heeft deze ondergrens over het algemeen een positieve uitwerking. In deze begroting heeft het verwachte subsidie BBV een positief effect.

Renterisiconorm:

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen wordt ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisiconorm is gebaseerd op 20% van de totale begroting. Er is geen storend beeld meer door de afvaltaak, op basis van de huidige begroting (deze is totaal € 4.559.622) bedraagt de renterisiconorm € 911.924. Echter, er is een minimumbedrag van € 2.500.000 vastgesteld (zie ook artikel 2, lid 3 Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden). Voor de regio heeft deze wettelijke ondergrens een positieve uitwerking en bij de regio geldt de wettelijke ondergrens.

Vervroegde aflossing:

De lening welke destijds is aangetrokken voor de voormalige stortlocatie Ramelerveld is volledig afgelost in 2015.

Kredietrisicobeheer, relatiebeheer en liquiditeitenbeheer:

De regio heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Ook de zogenaamde werkrekening voor het schatkistbankieren wordt bij de BNG-bank aangehouden. Daarnaast heeft de regio een zogenaamde schatkistrekening bij het Agentschap (ministerie van Financiën), welke via internet geraadpleegd kan worden.

Administratieve organisatie liquiditeitsfunctie:

De administratie inclusief betalingsverkeer is uitbesteed aan de gemeente Apeldoorn (met eigen procedures). Er wordt voorzien in functiescheiding door Apeldoorn. De interne controle wordt uitbesteed aan een van de regiogemeenten. Dit wisselt elke 2 jaar. De interne (werk-)procesbeschrijving bij de regio "betalen van een factuur" is gereed.

Informatievoorziening:

De provincie wordt jaarlijks geïnformeerd over de renterisiconorm en de stand betreffende de kasgeldlimiet via de begroting en de jaarrekening.

4.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de taken. De paragraaf bedrijfsvoering hoort inzage te geven in de stand van zaken van de bedrijfsvoering en de beleidsvoornemens op dat gebied. Van oudsher worden de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting hieronder begrepen.

Personeel en organisatie:

Het bureau bestaat uit 6,08 fte. Alle medewerkers zijn op basis van detachering en inhuur bij het bureau Stedendriehoek aan de slag. De meeste mensen zijn afkomstig van een regiogemeente, de secretaris is afkomstig van provincie Gelderland. Voor deze opzet is gekozen zodat de regio in de toekomst niet langdurig de financiële lasten hoeft te dragen van personeel als gevolg van ontslag en reorganisatie. De regio en de Strategische Board hebben gezamenlijk de manager bedrijfsvoering en de trainee/junior medewerker in dienst genomen, beide dragen de helft van de kosten. Daarnaast wordt intensiever samengewerkt op het vlak van communicatie en andere secretariaatsfuncties.

Vanwege de kleinschalige omvang van het bureau zijn alle medewerkers min of meer specialisten te noemen. Vervanging bij langdurige afwezigheid is dan ook niet altijd even makkelijk te vinden. De regio heeft de bestaande detachingscontracten naar nieuwe VNG-model omgezet. Het voordeel van dit model is dat bij langdurige ziekte de betalingsverplichting na 6 weken ziekte vervalt.

Informatiebeleid en automatisering

Er wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de reguliere kantoortoeepassingen. Dit volstaat voor de meeste taken. Deze voorzieningen worden afgenomen van de gemeente Voorst. De financiële en personele administratie worden sinds 2005 verzorgd door gemeente Apeldoorn. De personele administratie is per 31-12-2014 beëindigd vanwege de pensionering (01-11-2014) van de laatste persoon in actieve dienst van de regio zelf.

Daarnaast is sprake van een eigen website (www.regiostedendriehoek.nl) waarvan de kosten direct voor rekening van de regio komen. Via Extranet (daar kunnen betrokkenen een wachtwoord voor aanvragen) van deze site worden de stukken van alle vergaderplatformen digitaal beschikbaar gesteld.

Voor het Regiocontract is een apart systeem opgezet, het PMR, waarmee op programmaniveau de kosten worden gemonitord. In 2016 wordt dit project afgerond.

In 2014 en 2015 werd hier ook het programma Beter Benutten mee gemonitord.

Of de regio na het afronden van het regiocontract (zomer 2016) nog gebruik blijft maken van PMR is nog niet besloten; vooralsnog ligt dit niet in de planning.

Wat betreft het digitaal archiveren: daarmee wordt "aangehaakt" bij de gemeente Voorst. Daarbij zijn uiteraard de wettelijk geldende regels voor archivering gewaarborgd.

Risicomanagement

Van een alomvattend geheel van "risicomanagement" is geen sprake. Het is de vraag of dit voor een organisatieonderdeel als de regio / het Bureau Stedendriehoek ook nodig is. Het gaat hierbij om financiële risico's, -veiligheidsrisico's risico's t.a.v. eigendommen etc. Meerdere van deze risico's zijn in beeld gebracht in de paragraaf weerstandsvermogen. De regio dient in de komende jaren de aandacht te houden op administratieve organisatie, processen en procedures. Hierbij wordt gestreefd naar het opzetten van in ieder geval een minimale variant waarmee dit kleine bedrijfs onderdeel op een adequate manier kan werken.

Huisvesting

Het bureau Stedendriehoek is zoals eerder gemeld gehuisvest als separate eenheid in het gemeentehuis te Twello, met een herkenbare, eigen ingang.

4.4 Verbonden partijen

Het aangaan van banden met een verbonden derde partij gebeurt altijd vanuit het publieke belang. De definitie van verbonden partijen voor een regionaal samenwerkingsverband luidt: verbonden partijen zijn partijen waarmee het samenwerkingsverband een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft.

Afval

In september 2008 is in een laatste vergadering van Stivam I een bestuurswisseling en statutenwijziging bekrachtigd, waardoor feitelijk Attero (Essent) de controle heeft gekregen over deze stichting. Dit was ook afgesproken in de Vaststellingsovereenkomst van december 2007 en formeel bekrachtigd in 2008. De nieuwe overeenkomst trad daarmee in werking.

De voormalige regio's Midden IJssel en SOV (nu samen regio Stedendriehoek) hebben als contractpartners van de VAM destijds voor € 7,6 miljoen geïnvesteerd als commanditair kapitaal ter financiering van een vuilverbrandingsinstallatie. In 2007 is dit CV-kapitaal omgezet in een lening via de Vaststellingsovereenkomst (door alle partijen ondertekend en bekrachtigd in 2008) deelname in de NV (commanditair kapitaal) in een rechtstreekse aanspraak van elk der partijen jegens Essent. De regio neemt daarbij de honneurs waar voor een andere 'verbonden partij': VAR in Wilp. Na 1 juli 2016 komt dit bedrag vrij.

4.5 Rechtmatigheid

In het kader van rechtmatigheid dient elk jaar een geactualiseerd normenkader te worden vastgesteld: dit normenkader betreft alle regelgeving waarin de kaders voor het "reilen en zeilen" van de regio worden genoemd, zowel extern (wet- en regelgeving) als intern (zg. eigen verordeningen en regelingen). Het Normenkader wordt elk jaar achteraf vastgesteld, voor het jaar 2016 wordt dit normenkader in januari/februari 2017 aan het bestuur voorgelegd.

2006:	financiële verordening en controleverordening vastgesteld
2007:	organisatieverordening vastgesteld
2011:	Mandaat- en budgethoudersregeling vastgesteld
2014:	Treasurystatuut vastgesteld
2016:	<u>verwacht</u> : regeling GR Stedendriehoek en actualiseren overige (eigen) regelgeving

In de financiële verordening is opgenomen dat het DB eenmaal per bestuursperiode zorg draagt voor interne toetsing op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, rechtmatigheid van de beheershandelingen en op misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen van de regio Stedendriehoek (artikel 6). Met ingang van 2007 is een begin gemaakt met de interne controle, in dat jaar heeft de regio opdracht aan een externe gegeven om een eerste opzet te doen. Voor het jaar 2008 en 2009 is dit gedaan door een collega van de (regio)gemeente Brummen. Voor het jaar 2010 en 2011 hebben we collega's van de gemeente Deventer hiervoor bereid gevonden. Voor 2012 en 2013 is de IC uitgevoerd door collega's van gemeente Epe. Voor 2014 is en voor 2015 wordt dit gedaan door een collega uit Zutphen. In 2016 zal de regio een andere gemeente vragen dit voor de regio uit te voeren. In het kader van planning en control ontvangt de Regioraad één maal per jaar een begroting voorafgaand aan het jaar waar deze betrekking op heeft en één maal per jaar een jaarrekening, achteraf over het jaar waar deze betrekking op heeft gehad. Elk jaar wordt hiervoor een planning opgesteld waarbij de termijnen voor verplichte zienswijzen van gemeenten, aanlevering e.d. worden opgenomen. Gedurende het jaar wordt per kwartaal achteraf het bestuur geïnformeerd via 3 kwartaalrapportages (eerste tot en met derde kwartaal) over de stand van de budgetten (per 1 april, 1 juli en 1 oktober). Indien van toepassing worden eveneens één of meerdere begrotingswijzigingen opgesteld en aangeboden aan het bestuur ter vaststelling.

Bijlagen Begroting 2017

1. Producten 2017
2. Staat van personele lasten
3. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden
4. Overzicht van aangevraagde subsidies voor diverse projecten
5. Bijdragen deelnemende gemeenten voor begroting 2017
6. Financieel Kader 2015-2018

Bijlage 1: Producten 2017

Product 141 Public Relations

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Kosten Bestuur	908	2.538	2.538
Bestuurlijke bijeenkomsten	4.786	10.000	10.000
Stedendriehoekindex	6.050	10.000	10.000
Driehoeksverhouding	20.892	25.000	25.000
Website	1.452	6.500	6.500
P&C-cyclus	0	0	0
Promotie	15.270	20.311	20.311
Totaal lasten	49.358	74.349	74.349

omschrijving	rekening 2015	begroting 2015	begroting 2016
Bijdragen van gemeenten	74.349	74.349	74.349
Totaal Baten	74.349	74.349	74.349

Saldo	24.991	-	-
-------	--------	---	---

Meerjarenperspectief	2018	2019	2020
Lasten	75.018	75.693	76.374
Baten	75.018	75.693	76.374
Saldo	-	-	-

Product 143 Rente en Financiering

omschrijving	rekening 2014	begroting 2016	begroting 2017
Rente kortlopende geldleningen (vml Ramelerveld)	1.013	0	0
Kosten betalingsverkeer	79	0	0
Totaal lasten	1.092	-	-

omschrijving	rekening 2014	begroting 2016	begroting 2017
Bijdrage van resultaat ivm mutatie reserve		0	0
Totaal baten	-	-	-

Saldo	-1.092	-	-
-------	--------	---	---

Meerjarenperspectief	2018	2019	2020
Lasten	-	-	-
Baten	-	-	-
Saldo	-	-	-

In 2015 is de lening volledig afgelost en vervallen daarmee ook de rentekosten. De kosten van de bankrekening zullen "verhuizen" naar product 142 Bureau Stedendriehoek. Het product Rente en Financiering komt daarmee te vervallen; dit is de laatste keer dat deze weergegeven wordt vanwege kolom rekening 2015.

Product 142 Bureau Stedendriehoek

omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Personele lasten			
Salarislasten	562.914	583.407	575.995
Overige personeelslasten	4.187	4.844	4.844
Salarisadministratie	0	0	0
Ondersteuning pers.zaken	0	1.550	1.550
Lidmaatschappen/abonnementen etc.	1.050	563	563
Representatie	3.840	3.731	3.731
Totaal personele lasten	571.991	594.096	586.684
Werkplek			
Kosten werkplek (automatisering, meubilair, kantoorbenodigdheden, dig archief)	87.553	90.000	90.000
Digitaal archief	4.391	0	0
Totaal werkplek	91.944	90.000	90.000
Control			
Accountantskosten	18.513	13.195	13.723
Kosten controller/financiële ondersteuning	68.844	63.341	65.874
Kosten betalingsverkeer (2016 en verder)		183	183
Totaal control	87.357	76.719	79.780
Totaal lasten	751.293	760.814	756.464
Baten			
omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017
Bijdragen van gemeenten	710.280	740.814	756.464
Bijdrage van reserve rente inzake inhaalslag salarisramingen en control			
Totaal baten	710.280	740.814	756.464
Saldo	-41.012	-20.000	-
Meerjarenperspectief			
	2018	2019	2020
Lasten	773.796	791.543	809.717
Baten	773.796	791.543	809.717
Saldo	-	-	-

Met ingang van 1 april 2015 is de regio verhuisd naar het gemeentehuis in Twello.
 Met ingang van 1 april 2018 vervalt de 3-jaars overeenkomst voor de huur: vanaf die datum wordt bij (stilzwijgende) verlenging (telkens een jaar) een huurverhoging toegepast. De opzegtermijn bedraagt 6 maanden.

Bijlage 2: Staat met personele lasten

Functies	Jaarsal. 2015 rekening	Jaarsal. 2016 begroting	Jaarsal. 2017 begroting
<u>Bureau Beleidszaken (vanwege detachering alle kosten incl BTW):</u>			
Secretaris	88.380	110.221	114.630
Projectsecretaris	60.587	53.552	55.694
Projectsecretaris	58.080	53.852	56.006
Senior beleidsmedewerker (pensioen zomer 2016)	76.629	94.229	
Senior beleidsmedewerker (per 1 februari 2015)	68.020	76.247	79.297
Beleidsmedewerker communicatie	59.459	50.071	52.074
Beleidsmedewerker strategisch communicatie	60.259	57.017	59.297
Communicatiemedewerker	47.538	46.463	48.322
Managementassistente	37.003	38.130	39.656
Ondersteuning projectsecretarissen (dekking voordeel huisvesting)	6.960		
Sr medewerker bedrijfsvoering (per 1 maart 2016)			37.570
Jr medewerker bedrijfsvoering (nog niet bekend)			29.680
Totaal salarislasten	562.914	579.782	572.225
Met ingang van 2009 zijn de reiskosten inclusief bij de salarislasten: hier wordt het bedrag geïndexeerd	-	3.625	3.770
Totaal salarislasten incl reiskosten (4100)	562.914	583.407	575.995
Totaal salaris (10.4100.142)	562.914	583.407	575.995

Toelichting:

De reiskosten worden samen met de loonkosten in rekening gebracht, omdat dit per persoon nogal fluctueert, staan deze hier op begrotingsbasis apart. Het totaal van de lonen ad € 572.225 en de reiskosten € 3.770 staat bij het totaal loonkosten op product 142, namelijk € 575.995.

Wijziging formatie

Met de pensionering van de projectleider per 1 november 2014 is de taakstelling ook komen te vervallen. Voor de coördinatie en aanjaagfunctie van het regiocontract 2012-2015 was een medewerker uit de gemeente Brummen benoemd (gemiddeld 16 uur per week, dekking vanuit het regiocontract € 35.000 op jaarbasis).

Voor de overige uren (24 uur per week) heeft het DB besloten (februari 2015) om de bezuiniging die de regio heeft behaald met een goedkopere huisvesting (per 1 april 2015) en urenvermindering van de sr. beleidsmedewerker (zomer 2016 met pensioen) ingezet worden om dit capaciteitsverlies te compenseren. Vanuit een van de gemeenten is een tweede senior beleidsmedewerker gedetacheerd voor deze 24 uur.

Vanwege pensionering van de "eerste" sr. beleidsmedewerker is gekozen om iemand aan te nemen die zowel voor bureau Stedendriehoek als de Strategische Board gaat werken. De nieuwe manager bedrijfsvoering is op 1 maart 2016 begonnen. Over de invulling van de ondersteuning in de vorm van een trainee of een jr. medewerker bedrijfsvoering is nog niets bekend bij het opstellen van deze begroting (maart 2016).

Bij begroting 2016 is besloten om eenmalig € 20.000 uit de reserve Rente bij te dragen aan de exploitatie ter dekking van de inhaalslag van de salarissen. Met ingang van 2017 is daarvoor het budget Algemeen van de Agenda structureel hiervoor verlaagd met € 20.000.

Bijlage 3: overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden

Reserves:

Bestemmingsreserves 2017

	eindstand rekening '15	begrote mutatie begroting '16	saldo 31/12/2016 saldo 1/1/2017	vermeerdering begroting '17	vermindering begroting '17	saldo 31/12/2017 saldo 1/1/2018
Rente-egaliseringsfonds	86.602	20.000	66.602		0	66.602
Eenmalige bestedingen	21.478	0	21.478			21.478
Overlopend projectgeld	105.864	105.864	0	nmb	nmb	nmb
Totaal bestemmingsreserves	213.944	125.864	88.080	0	0	88.080

Rente-egaliseringsreserve:

Deze reserve is in 2002 gevormd tot een bedrag van € 230.000 bij bestemming voordelig saldo 2000. Het doel van de reserve was om rentenadelen af te dekken.

In 2015 wordt de lening welke verbonden is aan product rente afgelost en daarmee vervallen de structurele rentelasten in de begroting. De reserve rente is toereikend genoeg tot de aflossing van de lening.

De voorgestelde onttrekking voor 2015 bleek niet nodig vanwege het positieve exploitatieresultaat ad € 17.049. In 2016 wordt maximaal € 20.000 uit deze reserve bijgedragen, cf. het voorstel begroting 2016 van 2 juli 2015.

Eenmalige Bestedingen:

Deze reserve is gevormd bij DB-besluit 05-06-02 uit de overwaarde van de verkoop van het pand van de GGD in Apeldoorn aan de gemeente en door de overboeking van de Reserve Werkbudget Economisch platform.

Overlopend projectgeld:

Bij de jaarrekening 2015 is een bedrag gereserveerd voor overlopend projectgeld ad € 105.684, waarvan € 45.000 als bijdrage voor de inhuur van de expertise voor de A1-problematiek, € 50.000 als budget voor de Omgevingsagenda (besluit 17 september 2015) en € 10.864 afronding inhuur Midterm Review. Niet uitgegeven budgetten van de reserve OP vallen vrij indien blijkt dat de reservering niet langer nodig is. Bij elke jaarrekening wordt hier kritisch naar gekeken en ook via de rapportages worden de uitgaven gevolgd.

Van overheidswege ontvangen bedragen

Regiocontract

In het tweede kwartaal van 2016 vindt de feitelijke afrekening en formele verantwoording plaats. Er komt geen nieuw regiocontract. Zie programma 003 voor nadere toelichting.

Beter Benutten

Deze subsidie is bij de jaarrekening 2015 verantwoord. Zie programma 003 voor nadere toelichting.

Beter Benutten Vervolg

Dit project is eind 2015 goed van start gegaan, het wordt op 31 december 2017 afgesloten, zie ook programma 004 voor nadere toelichting

Bijlage 4: Overzichten van aangevraagde subsidies voor diverse projecten

Regiocontract 2012-2015

Dit wordt tweede kwartaal 2016 afgerond.

Beter Benutten Vervolg

Dit project is eind 2015 goed van start gegaan, zie ook programma 004 voor uitgebreide toelichting.

Algemeen

Bij de subsidies is de regio vaak "doorsluizer" van het geld, aangezien de uitvoering en de verantwoording decentraal in de regio wordt neergelegd bij een specifieke gemeente of instelling. De regio blijft wel eindverantwoordelijke en dient ook meestal een "overall-verklaring" op te stellen.

Bijlage 5: Bijdragen gemeenten aan Regiobegroting 2017

		Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Voorst	Totaal
	inwoners 01/01/16	159.051	98.897	47.017	20.947	32.281	33.350	23.987	415.530
	begroting 2016								
Begroting 2017	lasten								baten
Public Relations	74.349	28.458	17.695	8.412	3.748	5.776	5.967	4.292	74.349
Bureau Stedendriehoek	756.464	289.549	180.040	85.593	38.134	58.767	60.713	43.668	756.464
Agenda Stedendriehoek	228.810	87.581	54.457	25.890	11.534	17.775	18.364	13.208	228.810
Totaal inwonerbijdrage 2017	1.059.622	405.588	252.192	119.896	53.416	82.318	85.044	61.168	1.059.622
Totaal inwonerbijdrage 2016	1.063.972	406.442	253.303	120.424	53.941	82.843	85.537	61.481	1.063.972
Totaal inwonerbijdrage 2015	1.031.709	392.908	245.311	117.740	52.776	80.710	82.982	59.283	1.031.709

In bovenstaand en onderstaand overzicht zijn alleen de kosten opgenomen welke verrekend worden met een inwonerbijdrage. Het subsidiebedrag BBV (€ 3.500.000) is buiten beschouwing gelaten voor de berekening.

Prognose bijdrage 2017-2020 op basis van de voorliggende begroting:

Bijdrage per gemeente (2017-2020 obv inwoners B 2017)				
	2017	2018	2019	2020
Apeldoorn	405.588	414.315	423.240	432.369
Brummen	53.416	54.565	55.741	56.943
Deventer	252.192	257.619	263.168	268.844
Epe	82.318	84.089	85.901	87.754
Lochem	85.044	86.874	88.746	90.660
Voorst	61.168	62.484	63.830	65.207
Zutphen	119.896	122.476	125.114	127.812
Totaal	1.059.622	1.082.422	1.105.740	1.129.588
per inwoner	2,55	2,60	2,66	2,72

Bijlage 6: Financieel Kader 2015-2018

In de Regioraad van 18 december 2014 is het Financieel Kader 2015-2018 vastgesteld. In deze bijlage is de tekstversie opgenomen

Financieel kader 2015 - 2018

Regio Stedendriehoek

Inleiding

In de financiële verordening van de Stedendriehoek (vastgesteld in de regioraad 5 oktober 2006) is opgenomen dat aan het begin van een bestuursperiode een financieel kader voor de regionale samenwerking wordt geboden. In het stuk genaamd Financieel kader is opgemerkt dat voor de periode van 2015-2018 een nieuw financieel kader wordt voorgelegd aan het nieuwe bestuur.

Indexering

Voor het indexeren (trendmatig verhogen van de exploitatiebudgetten) kan worden aangesloten bij de algemene indexeringen die voor gemeenten gelden. De basis daarvoor kan worden gevonden in o.a. Cao-akkoorden en overige uitgangspunten zoals die o.a. zijn opgenomen in de informatie van het CPB. De loonkostenindex is gebaseerd op het meest recente CAO akkoord en de meest recente ramingen van het Centraal Planbureau (CPB).

De materiële kostenindex is gebaseerd op de algemene prijsstijgingen

Voor de huurprijsstijgingen (van de niet-woningen) wordt uitgegaan van het consumenten prijsindexcijfer alle huishoudens. Indien bekend, dan wordt het percentage gevolgd van de verhuurder.

Het DB kan besluiten van indexatie af te zien.

Jaarlijks zullen bijstellingen volgen en in meerjarenperspectief worden vertaald. De indexering geeft, ook in meerjarenperspectief, een beeld van de besteedbare budgetten op begrotingsbasis zowel voor de gemeenten (opname in de gemeentelijke begroting) als ook voor de regio. De regio krijgt daarmee een realistisch financieel kader om binnen dat kader (budgetten) de taken uit te voeren, over te rapporteren (eenmaal per kwartaal en indien nodig, tussendoor) en zo nodig bij te sturen.

Personeelsformatie

Voor de raming in de begroting wordt uitgegaan van de bestaande vaste personeelsformatie (detacheringen), inclusief vacatures, reguliere periodieken, dienstjubilea en functiewaarderingen evenals de bestuurlijke besluiten die over deze onderwerpen (in meerjarenkader) genomen zijn. Er worden geen personele lasten van de bestaande personeelsformatie met (incidentele) budgetten afkomstig van de agenda gedekt. Mocht als gevolg van de uitvoering van een project tijdelijke formatie of externe ondersteuning moeten worden ingehuurd, dan vallen die kosten onder de daarvoor speciaal bestemde budgetten, indien deze binnen een project zijn opgenomen.

Bij eventuele langdurige uitval van personeel besluit het Dagelijks Bestuur over de invulling van de formatie en dekking van bijbehorende kosten.

Rente/afschrijvingen

Aangezien de regio Stedendriehoek geen eigen investeringen/kapitaalgoederen kent, wordt niet gewerkt met een renteomslagpercentage.

Overige rente- en financieringskosten worden op de tot op heden gevolgde werkwijze verantwoord door gebruikmaking van een product, waarbij het nadelig saldo wordt gedekt door te beschikken over de rente-egaliseringsreserve. Bij een voordelig saldo wordt een voorstel aan het DB voorgelegd. De nog resterende lening bij de regio loopt in 2015 af. De reserve rente is voldoende om de jaarlijkse rentetekorten op te vangen.

Reserves en Voorzieningen

Voor het onderscheid tussen reserves en voorzieningen zal worden uitgegaan van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) evenals de vastgestelde wijzigingen sinds de invoering van het BBV. Er zal geen jaarlijks toe te rekenen rentetoevoeging plaatsvinden. Dotaties en onttrekkingen zullen worden verwerkt door middel van de in het BBV aangegeven methoden.

In de reserve Overlopend projectbudget kan alleen budget worden gereserveerd, indien het project in het lopende jaar is begonnen en daarmee ook de uitgaven en welke doorlopen in het jaar volgend op het lopende jaar en dan afgerond worden.

Aantal inwoners

Verrekening van de saldi van lasten/baten vindt normaliter plaats via inwonerbijdragen vanuit de deelnemende gemeenten. Voor het aantal inwoners per gemeente wordt gebruik gemaakt van de informatie van de gemeenten zelf. Mocht dat niet voorhanden zijn, dan wordt teruggevallen op de jaarlijks uitgegeven informatie van het Centraal Bureau voor de statistiek.

BTW - compensatie

De Regio maakt gebruik van de z.g. "doorschuifvariant". Dat houdt in dat betaalde/ontvangen BTW wordt "doorgeschoven" naar de deelnemende gemeenten. De BTW vormt voor de regio zelf een kostenpost. Door middel van periodiek te verstrekken overzichten (minimaal 2x per jaar, verschijningsdata overzichten: zo rond 15 juli en 15 januari) wordt de gemeente op de hoogte gehouden van hun aandeel in deze "doorschuif-BTW". Ingeval de regio een subsidie ontvangt waarbij BTW niet compensabel is, dan zal een DB-voorstel volgen om tot een voor de regio werkbare oplossing te komen.

Treasury

De treasuryfunctie is een taak die vooral op de achtergrond speelt. De regio heeft er voor gekozen om alleen nog een relatie te onderhouden met de BNG. Met het invoeren van het Schatkistbankieren (december 2013) is de Treasury-taak makkelijker geworden, vooral daar waar het uitzetten van geld betreft. Het meerdere boven het in de wet voorgeschreven saldo van de lopende rekening wordt wanneer het saldo te hoog is, automatisch afgeroomd ten gunste de schatkistrekening bij het Rijk. Dit levert een kleine rentevergoeding op, uiteraard onder voorbehoud van de ontwikkeling van deze rentevergoeding.

Paragrafen bij begroting en jaarrekening

Op basis van het BBV is een aantal paragrafen voorgeschreven gelet op de financiële belangen (lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid). De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de regionale begroting en rekening. Niet alle paragrafen zullen van toepassing zijn gelet op de beperkte/specifieke taakuitvoering van de regio.

Tussentijdse verantwoording

Om de ontwikkelingen van de budgetten van de Stedendriehoek te kunnen volgen en te kunnen bijsturen, zal er ieder kwartaal een financiële rapportage vanuit het bureau Stedendriehoek worden verstrekt aan DB en Regioraad. Over het vierde kwartaal wordt geen rapportage opgesteld, maar wordt getracht binnen een maand na afloop van het vierde kwartaal een voorlopig rekeningsaldo te presenteren aan de portefeuillehouder Financiën, die voor verdere communicatie richting het DB zorgt.

Onderscheid reguliere exploitatiebudgetten en budgetten voor projecten benoemd binnen de agenda

De begroting van de regio Stedendriehoek bestaat uit budgetten voor de reguliere exploitatie van het bureau en budgetten welke bestemd zijn voor de uitvoering van de agenda. De reguliere budgetten betreffen onder andere bestuurskosten, personele lasten, communicatie en huisvesting. De agenda budgetten betreffen onder andere inhuur adviesbureaus en bijkomende kosten zoals daaruit voortvloeiende bijeenkomsten.

Aan het eind van het jaar wordt een saldo berekend, waarbij een overschot of tekort van deze budgetten wordt verrekend met de deelnemende gemeenten.

Begrotingswijzigingen

Voor begrotingswijzigingen welke een extra bijdrage van de gemeente behoeven, zullen zowel voorstellen tot aanpassing van de begroting aan het Dagelijks Bestuur, de deelnemende gemeenten en vervolgens aan de Regioraad worden voorgelegd. Uiteraard zal een dergelijk voorstel vergezeld gaan van een overzicht waaruit de extra bijdrage per gemeente inzichtelijk wordt gemaakt, evenals de gewijzigde pagina's van de betreffende begroting.

Werkwijze ten aanzien van mogelijke ombuigingen

Individuele gemeenten kunnen niet eenzijdig bezuinigingsvoorstellen "opleggen" aan de regio Stedendriehoek. Indien nodig, dan zal een bezuinigingsnotitie aan het Dagelijks Bestuur aangeboden waar nader wordt ingegaan op mogelijke bezuinigingen. Het Dagelijks Bestuur zal deze voorstellen ter vaststelling aan de regioraad voorleggen. Via de reguliere procedure van een begrotingswijziging zal dit in de betreffende begroting zichtbaar worden gemaakt.

Verdere inhoudelijke bijdragen

Binnen het samenwerkingsverband van de Stedendriehoek zijn veel inhoudelijke ontwikkelingen die consequenties in de zin van financiële voorinvesteringen vragen. Een voorbeeld hiervan is de A1-problematiek, die financieel gedragen wordt door regio, provincies en rijk. Dergelijke onderzoeken vragen substantiële bedragen die in de huidige begroting niet zijn meegenomen. De dekking voor dergelijke onderzoeken kan separaat door de individuele gemeenten worden geleverd of (deels) in de begroting van de Stedendriehoek worden meegenomen. Het voordeel van het eerste voorstel - bijdragen door individuele gemeenten - is dat de regiobegroting niet wordt "opgeplust". Het nadeel is dat er verschillende geldstromen vanuit gemeenten ontstaan voor regionale projecten die niet transparant en lastig controleerbaar zijn en in de beleving wel voor de Stedendriehoek worden uitgegeven en daaraan worden toegeschreven. De regio heeft hier dan echter geen sturing op en kan geen afweging meer maken noch (financieel) rapporteren of verantwoording dragen. De functie van de begroting (gemeenteraden!) wordt hiermee uitgehold. Met als uiterste consequentie dat de transparantie en het regionale draagvlak waar we met onze samenwerking voor gaan, verminderen.

Het voorstel is daarom zoveel mogelijk geldstromen met een regionaal karakter via de begroting van de Stedendriehoek te laten verlopen. Bepalend daarbij is de vraag wie subsidieontvanger is want dan ligt daar ook de verantwoording voor het resultaat. Uiteraard zal per project worden bekeken wat het beste past voor beheer, sturing en verantwoording. Redenen zijn o.a. een beter beheer, sturing en verantwoording. Indien de begroting, zoals boven aangegeven, in bepaalde ontwikkelingen niet voorziet, kan in overleg door middel van een begrotingswijziging hier in wel worden voorzien en de gemeenten worden gevraagd bij te dragen op basis van inwoneraantal.

Echter, daar waar gepast, zal per afzonderlijk project, waar sprake is van regionale geldstromen, er afspraken gemaakt worden over middelen, verantwoording en sturing en vanuit waar de regie wordt gevoerd.

Verplichtingen

Op de balans worden alleen verplichtingen opgenomen die voldoen aan de volgende voorwaarden: de prestatie is geleverd; de factuur is nog niet ontvangen.

Subsidies

De regio is momenteel ontvanger van subsidies waarvoor gemeenten als alleenstaande partij niet in aanmerking kan komen. De uitvoering van de projecten waarvoor deze subsidies ontvangen worden, ligt bij een derde partij: dat kan een ingehuurd bureau zijn of één of meerdere van de regiogemeenten. In dat geval fungeert de regio in feite als kassier en ligt de primaire verantwoordingsplicht bij de uitvoerder. Daar waar nodig, wordt een en ander met nadere afspraken vastgelegd. Ten aanzien van de accountantscontrole is dan een controleprotocol opgesteld. Het kan ook zijn dat via SiSa wordt gerapporteerd, daarvoor liggen de regels in de beschikking vast.

In de jaarrekening van de regio Stedendriehoek wordt uiteraard gerapporteerd over de feitelijke geldstromen.

Inkoop

De laatste jaren is er meer aandacht gekomen voor inkoopprocedures en bijbehorende wetgeving. Bij een opdracht waar een vervolgoopdracht uit voort kan komen, kan het DB via een apart voorstel met degelijk onderbouwing beslissen om af te wijken van de geldende aanbestedingsregels. Het gaat dan om opdrachten die inclusief het verstrekken van de vervolgoopdracht de grens van € 30.000 net passeren.

Proces/procedure van aanbidding begroting en rekening/advies

Vanuit het bureau Stedendriehoek wordt bij het opstellen van het jaarlijkse vergaderschema van het Dagelijks Bestuur en de regionaad en bestuurlijke carroussels gelijk aangegeven in welke vergaderingen de begroting c.q. de jaarrekening zullen worden behandeld. Op basis daarvan zal eveneens vanuit de Stedendriehoek tijdig initiatief worden ondernomen om vooraf ambtelijk en bestuurlijk advies in te winnen over de te behandelen stukken bij de financiële deskundigen/portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten.

Overigens is het goed er op te wijzen dat in de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen ten aanzien van het onderwerp Financiën enkele essentiële wijzigingen zijn opgenomen. In dat kader wordt gewezen op § 7. Financiën (artikelen 34 t/m 35).

De wijzigingen m.b.t. de financiën hebben hoofdzakelijk betrekking op het volgende:

De inzending van de begroting aan GS dient plaats te vinden vóór 1 augustus (was 15 juli)

Het DB stuurt vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Dit is nieuw in de WGR maar door middel van de nota Financieel kader 2015-2018 regio Stedendriehoek wordt hieraan al voor een belangrijk deel voldaan. Overigens zal de eerder genoemde nota wel een jaarlijks stuk worden.

Verder is in artikel 35 van de WGR een lid 6 toegevoegd waarin de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet (Hoofdstukken XII t/m XIV (ged.) van toepassing worden verklaard op de gemeenschappelijke regelingen). Dit aspect zal, ondanks het feit dat Regio Stedendriehoek diverse verordeningen en regelingen kent, bij de herziening van de Regelingen en Verordeningen van de regio, die op dit moment worden geactualiseerd, worden meegenomen.

Vorenstaande passage heeft te maken met de nieuwe WGR. Wanneer deze formeel in werking zal treden is op dit moment (4 december 2014) nog niet bekend, maar mogelijk is dat 1 januari a.s. Mogelijk betekent dit dat het kader nog op enkele onderdelen moet worden aangepast. Uiteraard wordt dat een wijzigingsvoorstel voorgelegd.

Conclusie

In deze notitie is een aantal afspraken opgenomen waaraan de begrotingen van de Stedendriehoek tot en met 2018 moeten voldoen. Hiermee wordt helder voor alle betrokken partijen welke financiële afspraken liggen onder de begroting van de Stedendriehoek. De inhoudelijke ontwikkelingen kunnen middels het jaarlijkse Werkprogramma worden gevolgd en bijgestuurd.